

Sygn. akt IV CSK 461/10

POSTANOWIENIE

Dnia 21 grudnia 2010 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Katarzyna Tyczka-Rote

w sprawie z powództwa „F.” Zakładu Produkcji Mebli Spółki z o.o.

przeciwko Powszechnemu Zakładowi Ubezpieczeń SA

o zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 21 grudnia 2010 r.,

na skutek skargi kasacyjnej strony powodowej

od wyroku Sądu Apelacyjnego [...]

z dnia 21 kwietnia 2010 r.,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Uzasadnienie

Powód „F.” Zakład Produkcji Mebli Sp. z o.o. wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 21 kwietnia 2010 r. Zaskarżone orzeczenie zapadło w sprawie przeciwko Powszechnemu Zakładowi Ubezpieczeń S.A. w Warszawie o zapłatę odszkodowania z tytułu ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej radcy prawnego, który reprezentował powoda w dwóch procesach sądowych i popełnił – zdaniem powoda – błędy, które spowodowały szkodę w postaci zasądzenie od powoda dochodzonych roszczeń i konieczności ich zapłaty. Sąd pierwszej instancji uwzględnił w całości zgłoszone roszczenie, natomiast Sąd Apelacyjny po rozpatrzeniu apelacji pozwanego zmienił to orzeczenie, w ten sposób, że powództwo oddalił.

Sąd Apelacyjny, przeciwnie niż Sąd Okręgowy, ocenił, że złożenie przez radcę prawnego sprzeciwu od nakazu zapłaty w dwóch sprawach skierowanych przeciwko powodowi, bez dołączenia aktualnego odpisu z rejestru przedsiębiorców wykazującego osoby uprawnione do reprezentowania mocodawcy, które spowodowało odrzucenie sprzeciwów na podstawie art. 479^{8a} k.p.c. i uprawomocnienie się nakazów (a w konsekwencji zapłatę przez powoda zasądzonej łącznie kwoty 101.425,87 zł) nie było wypadkiem rodzącym odpowiedzialność ubezpieczeniową pozwanego. Sąd wskazał, że wykładnia art. 479^{8a} k.p.c. była niejednolita, o czym świadczy fakt przedstawienia przez sądy odwoławcze pytań prawnych dotyczących zastosowania powyższego przepisu w wypadkach, kiedy pomimo złożenia pełnomocnictwa nie zostały przedłożone dokumenty wykazujące należyte umocowanie pełnomocnika przez mocodawcę. Uchwały Sądu Najwyższego wyjaśniające tę kwestię zapadły dopiero później, już po złożeniu sprzeciwów, które zostały odrzucone. W tej sytuacji, zdaniem Sądu Apelacyjnego, stanowisko zajęte przez pełnomocnika powoda było jednym z możliwych do przyjęcia w świetle wykładni art. 479^{8a} k.p.c. i nie świadczyło o niezachowaniu należytej staranności. Nie można także pominąć okoliczności, że przepis ten został ostatecznie uznany za niezgodny z Konstytucją przez Trybunał Konstytucyjny. Sąd odwoławczy uznał także, że pomiędzy szkodą a działaniem

radcy prawnego nie zachodzi normalny związek przyczynowy, gdyż niezłożenie odpisu rejestru przedsiębiorców nie powinno skutkować odrzuceniem sprzeciwu. Zwrócił też uwagę, że orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego otworzyło możliwość wznowienia postępowania w obu przegranych przez powoda sprawach, jednak powód nie złożył wniosku o wznowienie. Wreszcie Sąd Apelacyjny zauważył, że nie ma pewności, iż powód w wypadku skutecznego wniesienia sprzeciwów wygrałby spory, skoro rezultaty innych analogicznych procesów, w których nie doszło do odrzucenia środków zaskarżenia, były różne i niekoniecznie korzystne dla Zakładu „F”. Powód nie wykazał więc w istocie wielkości ewentualnie poniesionej szkody.

Skarga kasacyjna powoda została oparta na podstawie naruszenia prawa materialnego – art. 822 k.c. w związku z art. 805 k.c. i z art. 471 k.c., przez ich błędną wykładnię i przyjęcie, że niedołączenie odpisu z rejestru przedsiębiorców do sprzeciwu od nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym przez radcę prawnego nie stanowi błędu profesjonalnego pełnomocnika i nie jest nienależytym wykonaniem zobowiązania do zastępstwa procesowego, a w konsekwencji nie uzasadnia odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń, w którym radca prawny był ubezpieczony w zakresie odpowiedzialności cywilnej; oraz przez przyjęcie, że powodowi nie została wyrządzona szkoda.

W konkluzji skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i oddalenie apelacji pozwanego, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Skarga kasacyjna ukształtowana została w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako środek odwoławczy o szczególnym charakterze, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa i jednolitości wykładni, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń nie satysfakcjonujących stron. Realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowionego w art. 398⁹ k.p.c., w ramach którego Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny sprawy przedstawionej mu ze skargą kasacyjną. Zakres przeprowadzanego badania jest ograniczony do oceny, czy w sprawie występują

przewidziane w art. 398⁹ § 1 pkt 1 – 4 k.p.c. okoliczności uzasadniających przyjęcie skargi do rozpoznania.

Skarżący uzasadnił potrzebę przyjęcia jego skargi przyczynami przewidzianymi w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c., to znaczy:

- występowaniem w sprawie istotnych zagadnień prawnych, sprowadzających się do konieczności udzielenia przez Sąd Najwyższy odpowiedzi na następujące pytania: „czy niedołączenie do sprzeciwu od nakazu zapłaty wydanego w postępowaniu upominawczym dokumentu wykazującego umocowanie organu do udzielenia pełnomocnictwa procesowego w rozumieniu art. 68 k.p.c. stanowi błąd profesjonalnego pełnomocnika uzasadniający w sytuacji odrzucenia przez sąd na podstawie wówczas obowiązującego przepisu art. 479^{8a} § 5 k.p.c. jego odpowiedzialność odszkodowawczą?” oraz „czy jednostka, która wytoczyła powództwo przeciwko ubezpieczycielowi profesjonalnego pełnomocnika procesowego, który popełnił błąd wykonując zastępstwo procesowe, polegający na nie dołączeniu odpisu KRS zgodnie z art. 68 k.p.c. w wyniku czego sprzeciw od nakazu zapłaty został odrzucony a jednostka zobowiązana do zapłaty, powinna była wznowić postępowanie cywilne w sytuacji, gdy po wytoczeniu powództwa, doręczeniu pozwanemu pozwu oraz otwarciu rozprawy został wydany wyrok Trybunału Konstytucyjnego, który uznał za niezgodny z Konstytucją RP przepis, który był podstawą odrzucenia a limine sprzeciwu od nakazu zapłaty?”.
- oczywistą zasadnością skargi, która wynika z faktu, że sąd drugiej instancji błędnie uznał, że niezastosowanie się przez radcę prawnego do wyraźnej i ustalonej w orzecznictwie dyspozycji obowiązującego wówczas art. 479^{8a} § 5 k.p.c., nie stanowi błędu pełnomocnika, lecz możliwy do przyjęcia pogląd prawny w danej sprawie, a w związku z tym po odrzuceniu tak złożonego sprzeciwu i nastąpieniu szkody po stronie strony tak reprezentowanej, nie uzasadnia roszczenia odszkodowawczego.

Zagadnienie, którego wyjaśnienie skarżący uważa za istotne nie spełnia wymaganych kryteriów, to znaczy nie dotyczy kwestii nowych, nierozwiązanych dotąd w orzecznictwie, ważnych dla rozwoju prawa, bądź też o precedensowym

charakterze, którego wyjaśnienie ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia konkretnej sprawy, ale także dla innych podobnych spraw. Tymczasem kwestie, które wskazuje skarżący nie stanowią problemów tego rodzaju, lecz sprowadzają się do powtórzenia zarzutów podniesionych w ramach podstaw kasacyjnych i żądania rozpatrzenia tych zarzutów. Dotyczą zatem jedynie kwestii subsumcji ustalonego stanu faktycznego pod normy prawa i odzwierciedlają zapatrywania prawne powoda. Przesłanki i kryteria oceny należytego wykonania przez pełnomocnika procesowego jego obowiązków w zakresie prowadzenia procesu sądowego imieniu strony zostały już należycie określone w orzecznictwie Sądu Najwyższego (por. np. wyroki tego Sądu z dnia 2 grudnia 2004 r., V CSK 297/04, M. Prawn. 2005/1/9 czy z dnia 5 czerwca 2007 r., I CSK 86/07 niepubl. oraz z dnia 18 kwietnia 2002 r., II CKN 1216/00, OSNC 2003/4/58). Nie stanowi także istotnego zagadnienia wymagającego wyjaśnienia kwestia, czy możliwość wznowienia postępowania ma znaczenie dla oceny wielkości poniesionej przez powoda szkody. Istnienie i wielkość szkody może bowiem ulegać zmianie w czasie na skutek czynników obiektywnych, do których zaliczyć można otwarcie drogi do ponownego – merytorycznego rozpatrzenia sprawy.

Nie została też wykazana oczywista zasadność skargi, skarżący bowiem ograniczył się do stwierdzenia, że przesłanka ta występuje, jednak nie poparł swojego stanowiska żadną argumentacją, co uniemożliwia poddanie ocenie jego rozumowania.

W konsekwencji w sprawie nie występują wskazane przez pozwanego przesłanki przemawiająca za przyjęciem jego skargi kasacyjnej do rozpoznania. Okoliczności sprawy nie wskazują także, aby zachodziły inne podstawy przewidziane w art. 398⁹ § 1 k.p.c. Z tych przyczyn Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia tej skargi do rozpatrzenia.